

II. RÁKÓCZI FERENC MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁR

CÍM: 3550 MISKOLC, GÖRGGY ÚT 11. | FOSZTA: 3501 MISKOLC, PF. 176
TEL: 46 505 120 | FAX: 46 340 148 | RAKOCZI@RMLIB.HU | WWW.RMLIB.HU

Szakmai beszámoló

a Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiumához
benyújtott

IV. Könyvtári programokkal az élhetőbb környezetért című pályázat lebonyolításáról

Pályázati azonosító: 201108/02083

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2019. október – 2020. október között valósította meg a *IV. Könyvtári programokkal az élhetőbb környezetért* című rendezvénysorozatát. A programsorozat céljai az egészségmegőrzéssel, a környezetvédelemmel és a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tudás és szemlélet széles körű terjesztése, környezeti értékeink, hagyományaink megismertetése, a természet és az ember harmonikus együttélését hirdető életszemlélet közvetítése voltak.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épületében, valamint hat tagkönyvtárában az alábbi előadások, rendezvények valósultak meg, a fenti célokat szolgálva:

1. Nagy utazás az élhetőbb világon

Közreműködő: Lipuszné Valkányi Katalin ny. egyetemi oktató

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Központi épület

Időpont: 2019. október 10. 16.30 óra

Nagy utazás az élhetőbb világon címmel az amerikai nemzeti parkokról tartott előadást Lipuszné Valkányi Katalin ny. egyetemi oktató 2019. október 10-én a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épületében. A világ távoli vidékeit is jól ismerő Lipuszné Valkányi Katalin nyugalmazott egyetemi oktató évtizedek óta tudatosan tervezi utazásait. Nemcsak az ismeretlen tájak, idegen és számunkra szokatlan kultúrák megismerése miatt járja a világot, hanem azért is, hogy a máshol látott jó példákat maga is hasznosítsa, másokkal is megosztva népszerűsítse. Ezt szolgálta a nemzeti parkokról szóló könyvtári előadása is. A nemzeti parkok mindenütt a környezet- és természetvédelem kiemelt fontosságú helyszínei. Egy ilyen látogatás – még virtuálisan is – alkalmat ad arra, hogy rácsodálkozzunk a természet sokszínűségére, gazdagságára,

megőrzendő értékeinkre. Lippuszné Valkányi Katalin sok-sok képpel illusztrált előadása a szemléletformálás miatt is nagyon fontos, hasznos volt.

Résztevők száma: 22 fő.

2. Környezetvédelem más szemmel – India közelről

Közreműködő: dr. Rózsa György főlevéltáros

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Petőfi Sándor Könyvtár

Időpont: 2019. október 17. 16.30 óra

2019. október 17-én, 16.30 órai kezdettel hallgathatták meg az érdeklődők dr. Rózsa György főlevéltáros vetítéssel egybekötött előadását Környezetvédelem más szemmel – India közelről címmel. Napjainkban a levegő, a föld, a vizek szennyezettsége nemcsak a hatalmas országok, a nagy népességű területek problémája, hanem a világ bármely pontján olyan téma, amellyel foglalkozni kell. A nemzeti össztermék előállításában élen járó országokban nagyobb mértékben kénytelenek foglalkozni a környezetszennyezés kérdésével, ezért a kisebbek a jó törekvéseket vagy a már bevált gyakorlatot hasznosíthatják. Így minden résztvevő számára hasznos tanulságokat tartogatott az előadó összefoglalója arról, hogy Indiában hogyan próbálnak megbirkózni a globális válsággal, milyen eredményekre számítanak a már bevezetett változtatásokkal. Az érdeklődők ugyanakkor az indiai emberek hétköznapijaiba is betekintést nyerhettek.

Résztevők száma: 30 fő.

3. Gombákról kicsit másképp

Közreműködő: Szűcs Béla elnök, Miskolci Gombász Egyesület

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Könyvtár

Időpont: 2020. január 29. 10:00 óra, február 11. 16:30 óra

1. alkalom: 2020. január 29.

2020. január 29-én Szűcs Béla gombaszakértő, a MIGE (Miskolci Gombász Egyesület) elnökségi tagja tartott vetítettképes előadást a Szabó Lőrinc Általános Iskola biológia iránt érdeklődő felső tagozatos tanulóinak.

Az előadásban a gombák rendszertani meghatározásától indultak a kockák, ezt követte a gombatípusok bemutatása, egy-egy konkrét faj bemutatásával. Külön témakör volt a természetben télen megtalálható gombák bemutatása a helyszínen. Ezeket kézbe is vehették a diákok.

Az utolsó rész az etikus gombászásról szólt. Hogyan védjük az élőhelyeket, mennyi gombát szedhetünk egy alkalommal és hol tehetjük ezt.

Az előadó szót ejtett arról, hogy napjainkban is újabb és újabb gomba fajtákat határoznak meg, ezeket az egyesületük honlapján lehet követni. A téma iránt érdeklődők számára évente indul gombaismereti tanfolyam.

2. alkalom: február 11.

Február 11-én ismételtük meg az előadást, ezúttal felnőtt hallgatósággal. Az elméleti áttekintés után az aktív közönség kérdéseinek megfelelően a gyógygombákról esett több szó. A gomba, mint élelmiszer témakör is hosszasan került kifejtésre. Több kérdés is elhangzott a háztáji gombatermesztés lehetőségeiről, módjairól.

A két előadás közötti időszakban a könyvtár vitrinjeiben a természetben éppen fellelhető gombákból volt kiállítás. Ennek a legnépszerűbb része a taplógombából készült tárgyak voltak (sapka, táska és egyéb dísz tárgyak).

Sikeres és népszerű volt a pályázat keretein belül megvalósult két előadás és kiállítás. Megemelkedett a témához tartozó könyvek kölcsönzésének száma. Az előadóval is kapcsolatban maradtunk, aki megerősítette, hogy az előadáson résztvevők közül többen keresték az egyesületüket.

Résztvevők száma: 54 fő.

4. Ökoanyu kicsivel zöldebben – az ökotudatos életmód jegyében

Közreműködő: Nagy Réka újságíró, szerkesztő, környezetvédő

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Tompa Mihály Könyvtára

Időpont: 2020. február 26. 13.30 óra

2020. február 26-án könyvtárunkban Nagy Réka *Az ökotudatos életmód* jegyében tartott az újrahasznosításról előadást. Az előadónak több könyve is megjelent a témával kapcsolatban Ökoanyu, Ökobaba, Ökoanyu a konyhában, Csináld magad! címmel népszerű blogja alapján. A programon a Szalay Sámuel Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 4. osztályos tanulói vettek részt. A program egy közösségi játékkal kezdődött, néhány fogalmat tisztáztak a gyerekekkel, mint ökológiai lábnyom, klímaváltozás. Aztán egy kisfilmet néztek meg közösen, amely a ruhagyártásról szólt. Többek között kiderült, hogy évente világszerte 2 milliárd pólót adnak és vesznek, 80 millió új ruhadarab készül. A ruhaneműk legfőbb alapanyagát, a gyapotot három kontinensen termelik, és különösen sok növényvédő szert igényel, ami rákkeltő és a környezetet is károsítja. Egy átlagos póló gyártásához 2700 liter vízre van szükség, ami több mint 30 fürdőkádnyi víz. A gyapotszálak festéséhez vegyi anyagokra – kadmium, króm, ólom és higany – van szükség. A ruhaiparban 4 és félmillió ember dolgozik rendkívül alacsony bérért. Amerikában egy átlagos család négyszáz alkalommal mos évente, és 150 liter vizet használ minden mosáskor. Jobban tesszük, ha inkább használt ruhákat viselünk, mielőtt azonban kidobnánk, készítsünk a pólóból szatyrot. A foglalkozás utolsó részében (mindenki hozott magával egy kinőtt pólót) szatyrot készítettek Nagy Réka vezetésével. A gyerekek nagyon élvezték az informatív és interaktív foglalkozást. Lelkesen készítették el az újrahasznosítás jegyében készült szatyrukat.

Résztevők száma: 21 fő.

5. A méhek csodálatos világa

Közreműködő: Hegyi József méhész, apiterapeuta

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Móra Ferenc Könyvtár

Időpont: 2020. február 27. 14.00 óra

Február 27-én könyvtárunk vendége volt Hegyi József méhész, apiterapeuta. A méhek életébe nyertünk bepillantást, hiszen egészen kicsi állatok, mégis komoly intelligenciáról tesznek bizonyosságot. A programon az Avasi Gimnázium biológia szakos tanulóin kívül még érdeklődő olvasók vettek részt. Az előadás első részében a méhész elmesélte, hogyan kezdődött a kapcsolata a méhekkel. A méhek között nőtt fel és kutatta is őket, sőt folyamatosan fejleszti magát és vállalkozását. Jelenleg több száz méhcsaládja van a családi vállalkozásban. Minden méhcsalád egy célért dolgozik, hogy bőséges élelemmel legyenek ellátva. Magukban elpusztulnak, ha nem védjük őket a vegyi szennyeződésektől és a fertőzésektől, 2-3 év alatt egy teljes család kihalhat. A méhész csak a méz fölöslegét veheti el, hogy a család életben tudjon maradni.

Hegyi József a méz jótékony hatásával is foglalkozik, azonkívül természetgyógyász – apiterapeutaként szaktanácsadással és méhészeti termékeivel hatékonyan segít az embereknek olyan létfontosságú területeken, mint gyermekáldás elérése, immunrendszer támogatása, erősítése és életerő növelése, mozgásszervi problémák kezelése. A jelenlevőket lenyűgözte közvetlensége, lelkesedése és hatalmas szaktudása a méhek életéről.

Résztevők száma: 15 fő.

Óvodások:

Felnőttek:

Iskolások:

6. Újrahasznosítás kreatívan – öko kézműves foglalkozássorozat

Közreműködők: a könyvtár munkatársai

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Kaffka Margit Könyvtár

Időpont: 2020. szeptember 9. 11.00 óra, szeptember 22. 9.00 óra és 13.00 óra

A három alkalomból álló öko kézműves foglalkozássorozat az alábbi tematikával valósult meg:

Itt az őszi címmel gyermekfoglalkozás óvodások részére

Az óvodás csoport köszöntése után a bevezető beszélgetés során az őszi évszak jellegzetességeit, az erdők világát ismerhették meg a gyerekek. A környezet megóvása, a természet védelme nagy hangsúlyt kapott a beszélgetésben. A foglalkozáson az óvodások meghallgatták Csanádi Imre: Őszköszöntő című versét. Majd mesehallgatás következett: Kányádi Sándor: Világgá ment a nyár című meséjével és A mezei nyúl és a sündisznó című népmesével ismerkedtek meg. Ezután játék következett, őszi képeket és életkoruknak megfelelő süni rejtvényeket fejtettek meg. A foglalkozás kézműveskedéssel zárult, süni figurákat készítettünk színes papír és mozgó szemek felhasználásával.

Az öko kézműves foglalkozássorozat felnőtt programja

A háztartásainkban termelődő felesleges, elhasználódott tárgyak nagy része átalakítható, hasznossá tehető, ehhez adtunk ötletet a foglalkozás során a felnőtteknek. Zokni nyuszi készítettünk kinőtt, fél pár zokniból, melyet kidobás helyett kedves figurává varázsoltunk. Törekedtünk arra, hogy minél több otthon fellelhető, egyszerű anyagot, anyagmaradékot használjunk.

Az ökokézműves foglalkozássorozat fejlesztőprogramja általános iskolásoknak

A bevezető beszélgetés során a környezetvédelem, az újrahasznosítás fontosságáról beszélgettünk. A gyerekek elmondták saját tapasztalataikat, és megosztották egymással ki hogyan figyel arra, minél kevesebb hulladékot termeljen. A tanulók megtudhatták, hogy a PET palackok gyártásakor mennyi energiát használnak fel és ez mennyire káros a természetre, a szemétként eldobott palack, hogyan mérgezi a vizeket, a talajt, a növény- és állatvilágot.

Ezután megtudhatták, hogyan lehet kreatívan újrahasznosítani egy félliteres PET palackot. A kakas elkészítésekor természetes anyagú rafiát, anyagmaradékot, fonalat és papírt használtak. A gyerekek örömmel vitték el az általuk elkészített, akár ajándéknak is alkalmas állatfigurát.

Résztevők száma: 46 fő.

7. Egy zöld délután a Mesebirodalomban – Nagyon zöld könyv, avagy a környezetvédelemről derűsen és érthetően – Interaktív foglalkozás és könyvbemutató
Közreműködő: Gévai Csilla író, képzőművész

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Központi épület, Gyermekkönyvtár

Időpont: 2020. szeptember 29. 14.00 óra

2020. szeptember 29-én Gévai Csilla író, képzőművész egy „zöld délutánra” várta az általános iskolai korosztályt – 2. és 3. osztályosok – a könyvtár központi épületében. A résztvevő gyerekek a találkozón lelkesen „kinyitatták” Gévai Csilla író, képzőművész *Nagyon zöld könyvét*, amiből sok érdekességet „kiolvashattak” a szerző egyedi előadásában.

Gévai Csilla a Föld állapotával kapcsolatos komoly témákról – a túlnépesedés, a klímaváltozás, a Föld megóvása – mesélt okosan, könnyedén és olyan humorral, hogy a gyermekek számára a legbonyolultabb kérdések is könnyen érthetővé és élvezhetővé váltak.

A zöld délután elméleti része után következett a találkozó a gyerekek kreativitására épülő kézműves játszóház, ahol ceruzatartók és bábok készültek újrahasznosítható anyagból, valamint a gyerekek lerajzolták a „saját” Földjüket is.

Ez a találkozó az ismeretátadást, a játszva tanulást, és nem utolsósorban Gévai Csilla személyének megismerését szolgálta.

Résztvevők száma: 47 fő

8. MesÉLŐ természet – Zámorszky Eszter környezet védelmi előadása gyerekeknek

Közreműködő: Zámorszky Eszter mesepedagógus

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár József Attila Könyvtár

Időpont: 2020. október 5. 10.00 és 11.00 óra

2020. október 5-én könyvtárunk vendége volt Zámorszky Eszter mesepedagógus, aki a „Csodakert: mese az egyetlen Földért” című történetet adta elő a gyerekeknek interaktív formában. Felhívva a gyerekek figyelmét a mese különleges tartalmára, környezetvédelmi fontosságára.

Az előadó a foglalkozást három nagy fejezetre bontotta:

Az első fejezetben az emberi érzékekre, illatokra, a tiszta friss levegő fontosságára hívta fel a figyelmet. Ehhez egy „varázsillatot” csöpögtetett a gyerekek csuklójára, melyet minél többször és erősebben összedörzsöltek, más-más illat volt érezhető. Így ismerték meg, a vizes, fás és gyümölcsös illatokat. Megnyitották meseszerető orrukat, mesehalló fülüket, meselátó szemüket, és meseszerető szívüket a „Csodakert” befogadására.

Ezt követően egy gyertya meleg fényénél, találós kérdések kitalálása közben ismerkedtek a gyerekek, a Földdel, a Nappal, a virágokkal, a növényekkel és az állatokkal. Közben egy aranyos mondókát is megtanultak, mely az embert, mint a természet részét szimbolizálta.

Az előadás második részében elhangzott a Csodakert c. mese, melyhez különböző csilingelő, autentikus KOSHI harangot használt az előadó. A 4 elem: a Föld, a Víz, a Tűz és a Szél hangjainak utánozására. A mese meghallgatása után játékra hívta Eszter a gyerekeket. Eljátszották a saját kis csodakertjüket, melyben ők maguk voltak a fák, a virágok és a bokrok.

Az előadás harmadik részében érdekes módszertani, fejlesztő játékra került sor.

Körbeadtak a gyerekek egy papírlapot. Erre a lapra mindenki felrajzolt „elültetett” egy magot, majd csengőszóra tovább adta a rajzot a mellette ülőnek. Mindenki kiegészítette a saját gondolataival. Miután mindenki rajzolt a lapra, közösen megnéztük milyen művek születtek!

Az előadás nagyon tartalmas, életszerű volt. Az gyerekek és a pedagógusok egyaránt élvezettel hallgatták és aktívan vettek részt a játékokban. Bízom benne, hogy a foglalkozás alkalmával hozzájárultunk a gyerekek tudatos környezetvédelmi neveléséhez és a felelősségteljes

környezettudatos életmódjához. A rendezvényen a Petőfi Sándor Általános Iskola két harmadikos osztályának tanulói vettek részt. A járványhelyzet miatt 2 csoportban, 2 előadáson.

Részvevők száma: 35 fő.

A program sikerességét mutatja az iránta való érdeklődés – hiszen minden korosztály képviseltette magát a programokon, a 12 rendezvényen összesen 270-en vettek részt – valamint a

pozitív visszajelzések is és a gyűjtemény iránti megnövekedett kereslet (pl. gombászat, méhészet, környezetvédelem).

A Nemzeti Kulturális Alap támogatását ezúton is köszönjük a könyvtár látogatóinak, a programsorozat résztvevőinek nevében is.

Miskolc, 2020. október 14.

Dr. Prokai Margit

igazgató

